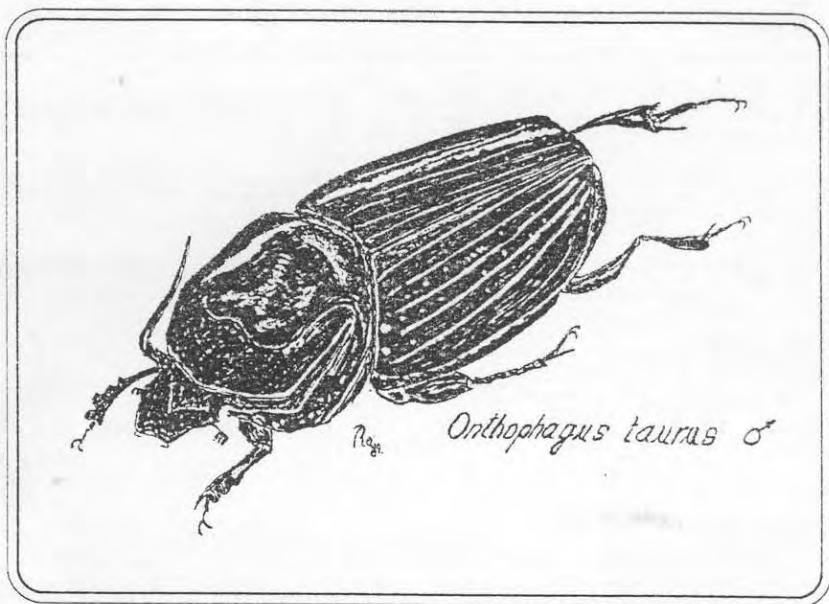

SOCIEDADE GALEGA
D
HISTORIA NATURAL
(S.G.H.N.)

SECCIÓN DE ENTOMOLOGÍA

Monografía:
Programa ESENGA
Periodo 1985-1988

Páxina

3

4

4

6

9

Liña

Bloque de

1

5

27

27/28

"FE DE ERROS"

Voceiro de Divulgación Nº 6

-1991-

Onde di

direct. Emilio Marín Mosque.
traballo, vai
desolador programa
dun exhaustivo exame
traballo, dada

Debe dicir

Emilio Marín Formoso
traballo vai
desolador panorama
dunha exhaustiva exame
traballo. Dadas

SUMARIO

Presentación	Pag. 4
Editorial	Pag. 5
Programa ESENGA	Pag.6
Listado de especies	Pag. 8
Cartografiado	Pag. 10
Colabouradores	Pag. 30

En cumprimento do artigo 24,1 da vixente lei de prensa e imprenta, faise constar que a directiva da SGHN é:

Presidente: D. Xosé Manuel Penas Patiño
Vpte. 1º: D. Xosé Lois Rey Muñiz
Vpte. 2º: D. Xosé Manuel Aldrey Vázquez
Secretario: D. Carlos Rey Gómez
Tesoureiro: D. Manuel Rico Suárez

Vocais:

D. Xosé Agustín Alcalde Lorenzo
Dra. María Luisa Castro Cerceda
Dna. Eva Vales Mosquera
D. Emilio Marín Mosquera
D. Xosé Lois Rey Muñiz
D. Antonio Villarino Gómez

O contido deste boletín pode ser reproducido, pero citando en todo caso a súa procedencia.

D. Legal: PO - 456-91

ISBN: 84-88194-00-5

PRESENTACION

O presente traballo, vai especialmente dirixido a quen dalgún xeito colabourou na súa realización e tamén a aqueles que o poidan facer nun futuro. A necesidade de desenvolvelo é obvia ante o desolador programa de descoñecemento da entomofauna, especialmente na área de estudio.

Sería o noso desexo que isto fora o punto de partida, e esa é a nosa intención, pola necesidade de descubrir e coñecer as nosas riquezas biolóxicas, non só nosas, senón de todos, sen nengún tipo de alfándegas, polo que este traballo leva unha fonda carga de esperanza.

Vilagarcía, Santos de 1991
XOSÉ LOIS REY MUÑIZ
Coordenador de Entomoloxía

EDITORIAL

Este boletín é o primeiro reflexo do programa *ESENGA* e ten a duple intención de divulgarlo noso traballo entomolóxico en Galicia e, na medida do posible, intercambiar información con outros centros de investigación, no fin de incrementalo banco de datos. Das fichas arquivadas, un número relativamente notorio son novas citas para Galicia, ampliándose considerablemente a área de distribución coñecida en diversas especies tratadas.

Sabemos do escaso nivel acadado no coñecemento entomolóxico galego e a débil divulgación dada; a investigación entomolóxica escomenza a ser palpable, pero aínda flaquea a divulgación, este boletín é un intento de supli-las carencias existentes.

Debemos constar que a cartografía ofrecida, non sinala tanto a distribución das especies, como a circunscrición dos núcleos de traballo, principalmente a Ría de Arousa e Ferrolterra.

Isto non nos debe desanimar, senón se-lo acicate no traballo; só resta continuar, sabendo que témola responsabilidade moral de seguir adiante con este reto.

PROGRAMA ESENGA

O programa *ESENGA* encétase en 1985. Nace ante a imperiosa necesidade de contar con información fidedigna e actualizada da entomofauna galaica.

ESENGA ten dúas finalidades primarias concretas.

-Coñecer cales son as especies que habitan en Galicia.

-Obte-la súa distribución xeográfica.

As citas recóllense mediante un modelo unificado de ficha. Á par que se realizan prospeccións de campo, nas fichas inclúense unha serie de observacións, co fin de coñecer mellor a idiosincrasia de cada especie (por exemplo, postas, etoloxía, mimetismo, etc.); estas notas son un complemento ó programa ,no campo podemos observar esporadicamente estes datos, que co paso do tempo, constituirán un cúmulo de información importante.

Á hora de recibi-las citas establécense unhas preferencias e un mínimo lóxico para as aceptar:

Toda cita debe incluír data e lugar xeográfico concreto e Concello ó cal pertence dito lugar.

As fontes de citas son agrupables en tres grupos, as recollidas directamente por nós, mediante bibliografía e as comunicacións doutros centros.

Co fin de unificar esforzos, decidíuse traballar nunhas determinadas áreas. Dende 1985 ata 1990 centrouse a recollida de datos en tres familias e un xénero: *Papilionidae* e *Nymphalidae* en *Lepidoptera*, e *Lucanidae* e *Carabus* en *Coleoptera*.

É obvio que cando se procede á observación destes grupos, pódense atopar insectos, que pola súa familiaridade, non precisen dun exhaustivo exame para unha correcta determinación, e así incorpora-los á lista de especies. De igual xeito hai especialistas que están a traballar en determinados campos, sendo os seus

ESTADO DE ESPECIES

datos de interese neste programa.

En 1990, fíxose un balance global dos grupos estudiados, co fin de avalia-lo grau de coñecemento conquerido, reflexando esta publicación os datos do periodo 1985-1988 e considérandose seguir con estes grupos e amplia-lo espectro de estudio ó Orde *Odonata*.

Estes estudos por etapas seguiranse a facer, completando toda a gama da entomoloxía, polo que será un traballo a moi longo prazo, pero necesario como base para posteriores traballos. Existe o posible ou probable problema da extinción de determinadas especies, alomenos localmente, por razóns ben coñecidas (insecticidas, deforestación, alteración de hábitats, etc.) o que teoricamente podería devaluar certas aportacións deste estudio (especies que nun intre existen) , dado o grande lapso de tempo que requeriría; cremos que isto non debe ser así, por mor do interese de estudos comparativos da evolución das poboacións no tempo.

LISTADO DE ESPECIES

O seguinte listado contén as distintas especies recollidas no transcurso da presente fase de estudio.

Orde COLEOPTERA

Familia CARABIDAE

Carabus amplipennis Lapouge, 1924
Carabus cancellatus Illiger, 1798
Carabus deyrollei Gory, 1839
Carabus galicianus (Gory, 1839)
Carabus lateralis (Chevrolat, 1840)
Carabus macrocephalus Dejeau, 1826
Carabus melancholicus (Germar, 1824)
Carabus rugosus (Germar, 1824)
Carabus stevarti (Deyrolle, 1852)

Familia LUCANIDAE

Dorcus parallelepipedus (L., 1758)
Lucanus cervus (L., 1758)
Platycerus spinifer Schauffer, 1862

Orde LEPIDOPTERA

Familia NYMPHALIDAE

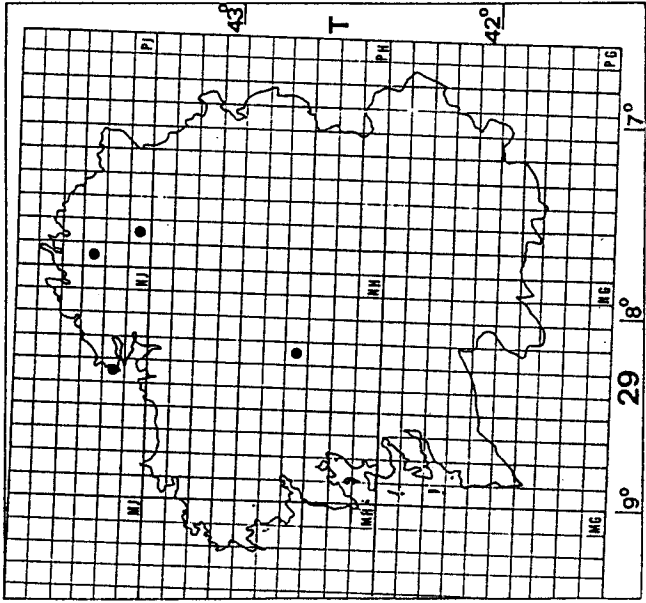
Aglais urticae L., 1758
Apatura iris (L., 1758)
Argynnis paphia (L., 1758)

Brentis daphne Denis & Schiffermüller, 1775
Brentis ino Rottemburg, 1775
Clossiana dia L., 1758
Clossiana selene Schiffermüller, 1775
Euphydryas aurinia (Rottemburg, 1775)
Fabriciana adippe (Denis & Schiffermüller, 1775)
Fabriciana niobe L., 1758
Inachis io (L., 1758)
Issoria lathonia (L., 1758)
Limenitis camilla L., 1763
Limenitis reducta (Staudinger, 1901)
Melitaea trivia Denis & Schiffermüller, 1775
Mellicta deione Geyer, 1832
Mesoacidalia aglaja (L., 1758)
Nymphalis antiopa (L., 1758)
Nymphalis polychloros (L., 1758)
Pandoriana pandora (Denis & Schiffermüller, 1775)
Polygonia c-album (L., 1758)
Vanessa atalanta (L., 1758)
Vanessa cardui (L., 1758)
Vanessa virginiensis (Drury, 1773)*

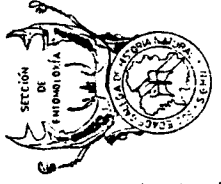
Familia PAPILIONIDAE

Iphiclides podalirius (L., 1758)
Papilio machaon (L., 1758)
Parnassius apollo L., 1758
Zerynthia rumina (L., 1758)

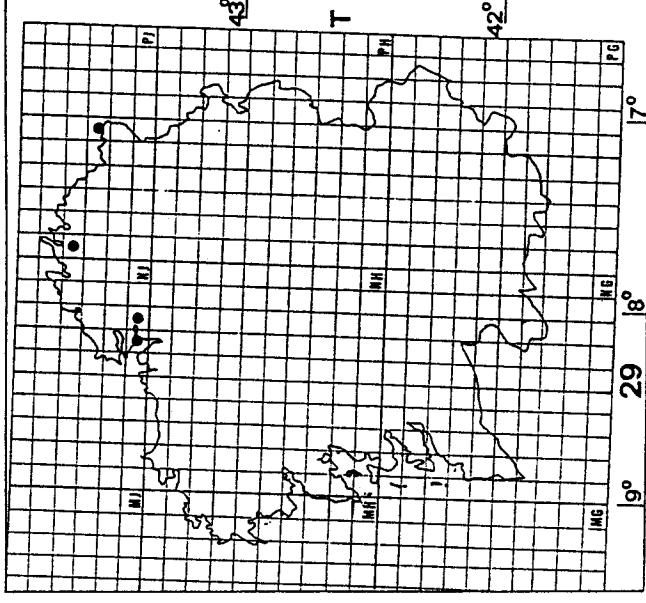
*Existe unha única cita desta especie, recollida no presente traballo, dada as especiais condicións en que se recolleu foi aceptada maila a non se conserva-lo exemplar.

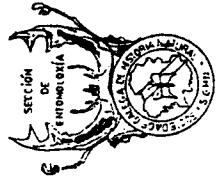
UTM 10 x 10 kms

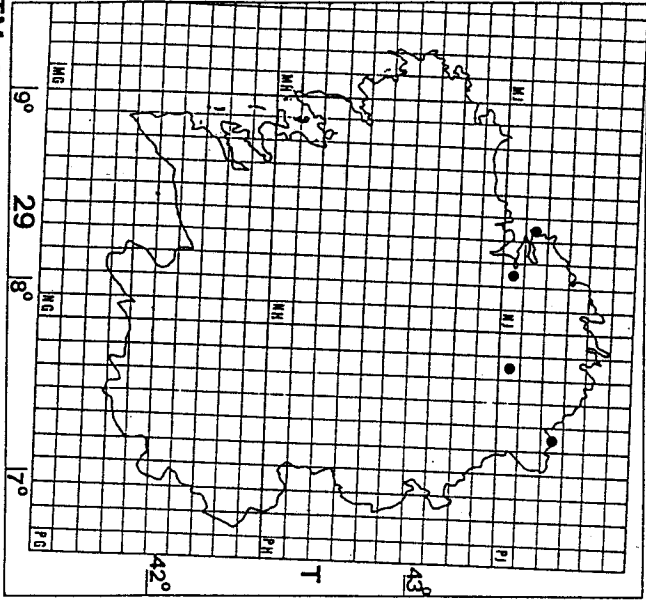
ORDE: COLEOPTERA
 FAMILIA: CARABIDAE
 XÉNERO: CARABUS
 ESPECIE: CARABUS AMPLIPENNIS Lapouge, 1924
 SUBESPECIE:

UTM 10 x 10 kms

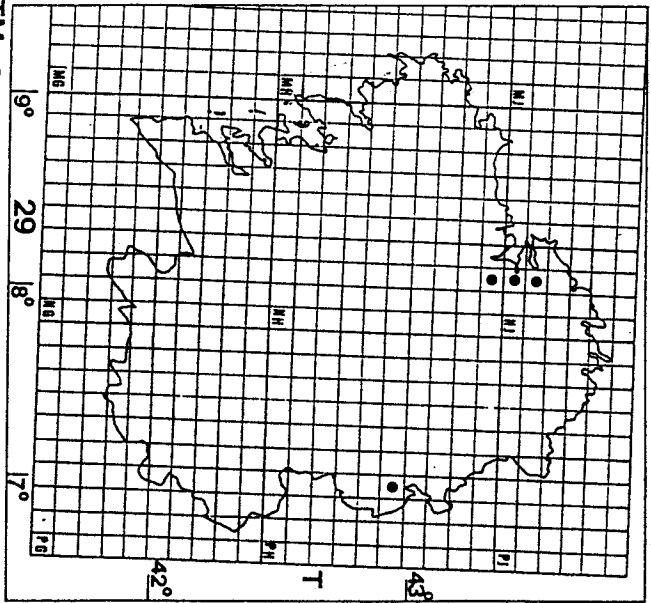
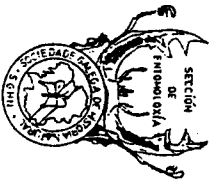

ORDE: COLEOPTERA
 FAMILIA: CARABIDAE
 XÉNERO: CARABUS
 ESPECIE: CARABUS CANCELLATUS Illiger, 1798
 SUBESPECIE:

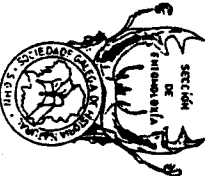
UTM 10 x 10 kms

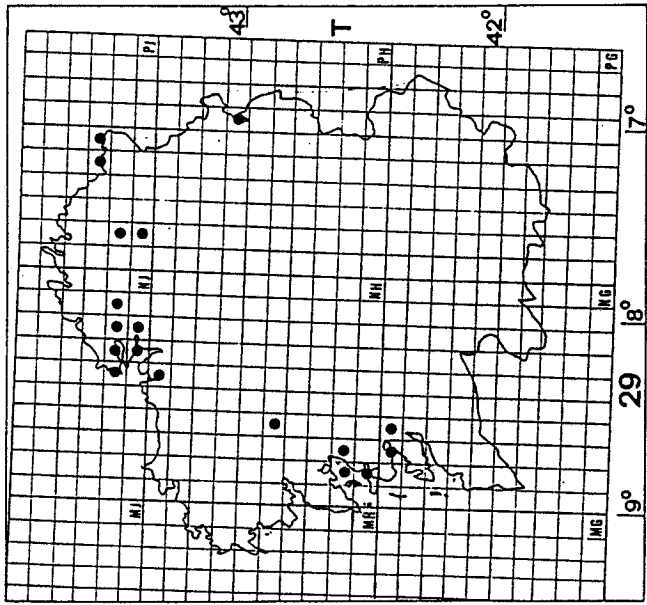
ORDEN: COLEOPTERA
 FAMILIA: CARABIDAE
 GÉNERO: CARABUS
 ESPECIE: CARABUS DEYROLLEI GORY, 1839
 SUBESPECIE:

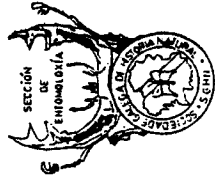
UTM 10 x 10 kms

ORDEN: COLEOPTERA
 FAMILIA: CARABIDAE
 GÉNERO: CARABUS
 ESPECIE: CARABUS GALICIANUS (GORY, 1839)
 SUBESPECIE:

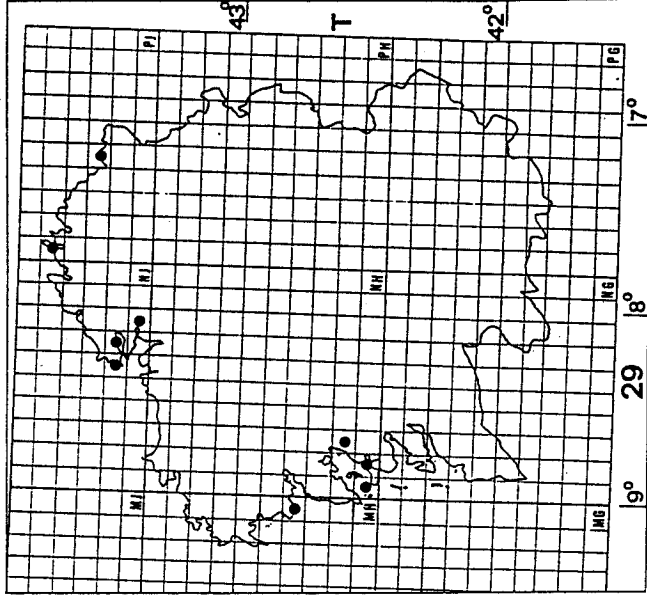

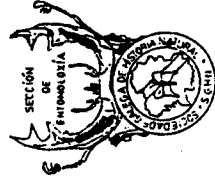
UTM 10 x 10 kms

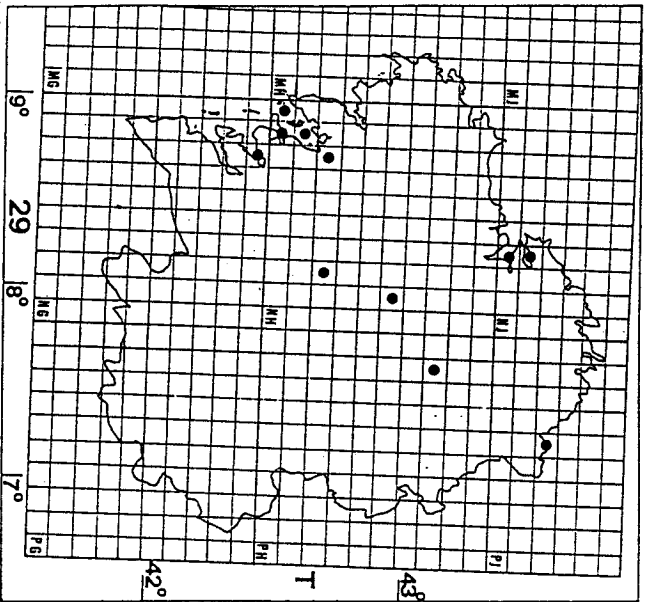
ORDE: COLEOPTERA
 FAMILIA: CARABIDAE
 GÉNERO: CARABUS
 ESPECIE: *CARABUS LATERALIS* (Chevrolat, 1840)
 SUBESPECIE:

UTM 10 x 10 kms

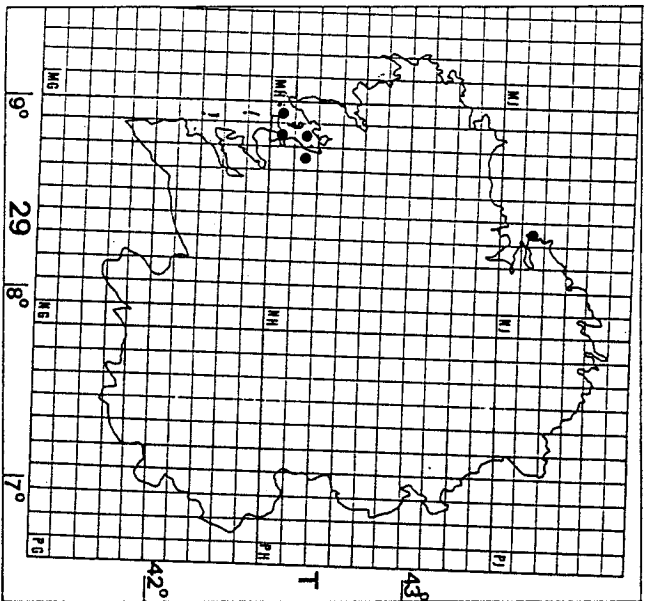
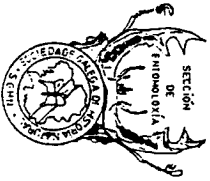

ORDE: COLEOPTERA
 FAMILIA: CARABIDAE
 GÉNERO: CARABUS
 ESPECIE: *CARABUS MACROCEPHALUS* De Geau, 1826
 SUBESPECIE:

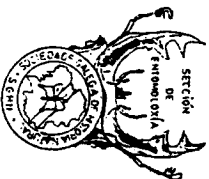
UTM 10 x 10 kms

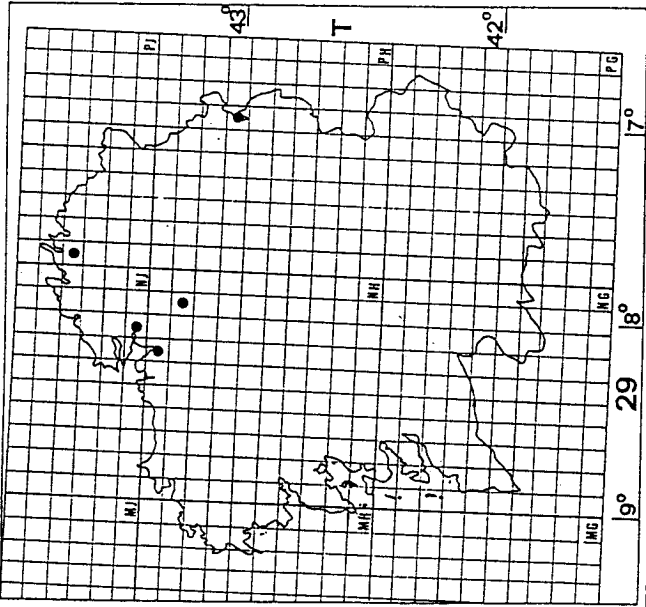
ORDE: COLEOPTERA
 FAMILIA: CARABIDAE
 GÉNERO: CARABUS
 ESPECIE: CARABUS MELANCHOLICUS (Germar., 1824)
 SUBESPECIE:

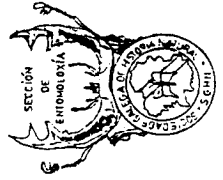
UTM 10 x 10 kms

ORDE: COLEOPTERA
 FAMILIA: CARABIDAE
 GÉNERO: CARABUS
 ESPECIE: CARABUS RUFOSSUS (Germar., 1824)
 SUBESPECIE:

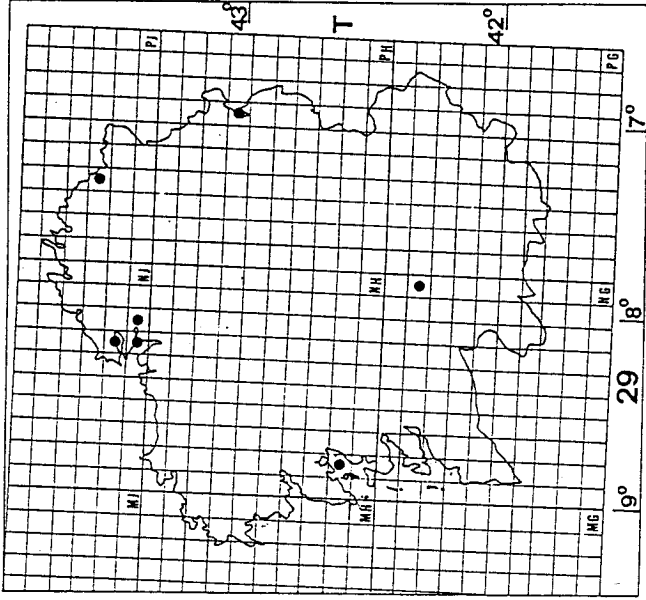

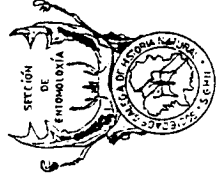
UTM 10 x 10 kms

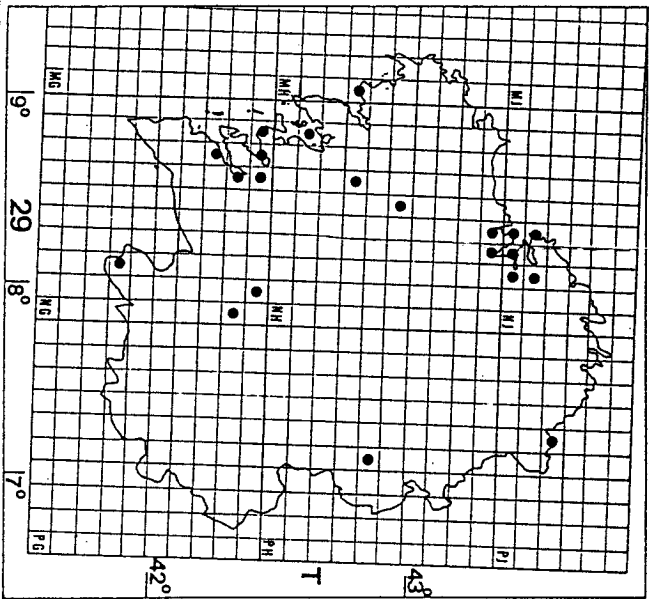
ORDE: COLEOPTERA
 FAMILIA: CARABIDAE
 XÉNERO: CARABUS
 ESPECIE: CARABUS STEWARTI (Daycollie, 1952)
 SUBESPECIE:

UTM 10 x 10 kms

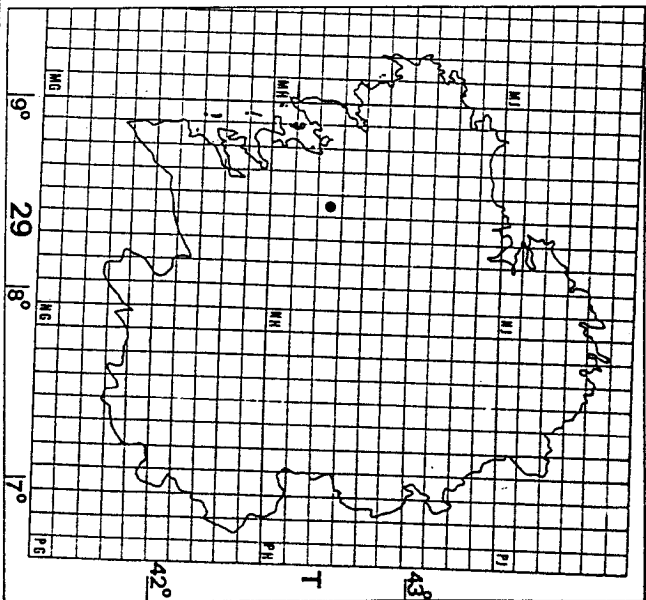
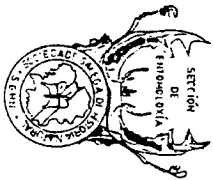

ORDE: COLEOPTERA
 FAMILIA: LUCANIDAE
 XÉNERO: DORCUS
 ESPECIE: DORCUS PARALLELIPEDUS (L., 1758)
 SUBESPECIE:

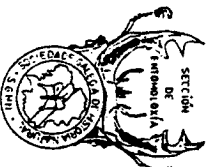
UTM TO x TO kms

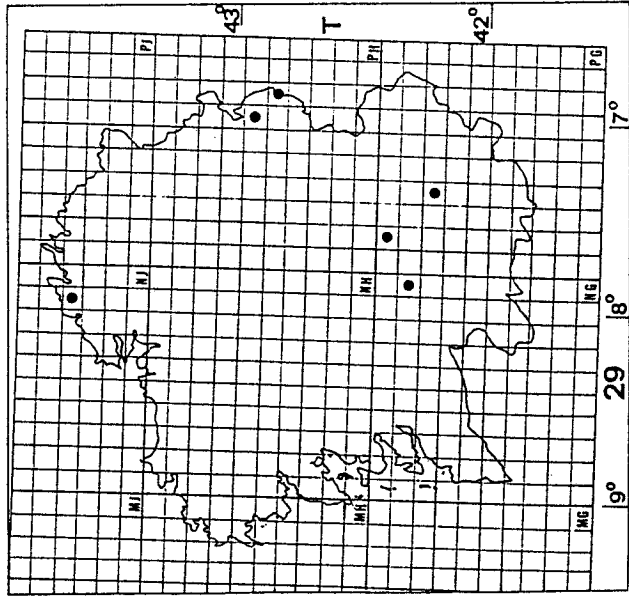
ORDE: COLEOPTERA
 FAMILIA: LUCANIDAE
 GENERO: LUCANUS
 ESPECIE: LUCANUS CERVUS (L., 1758)
 SUBESPECIE: _____

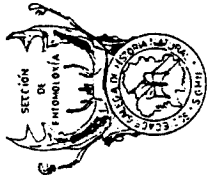
UTM TO x TO kms

ORDE: COLEOPTERA
 FAMILIA: LUCANIDAE
 GENERO: PLATYCERUS
 ESPECIE: PLATYCERUS SPINIFER Schaufert, 1862
 SUBESPECIE: _____

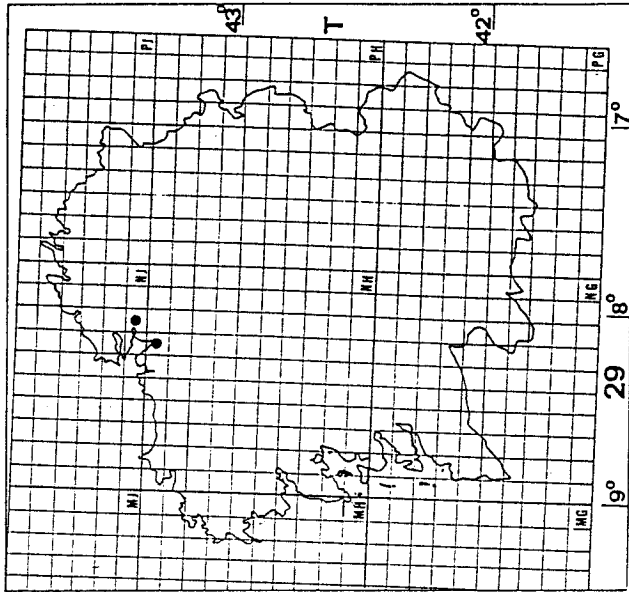

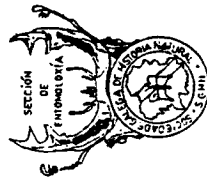
UTM 10 x 10 kms

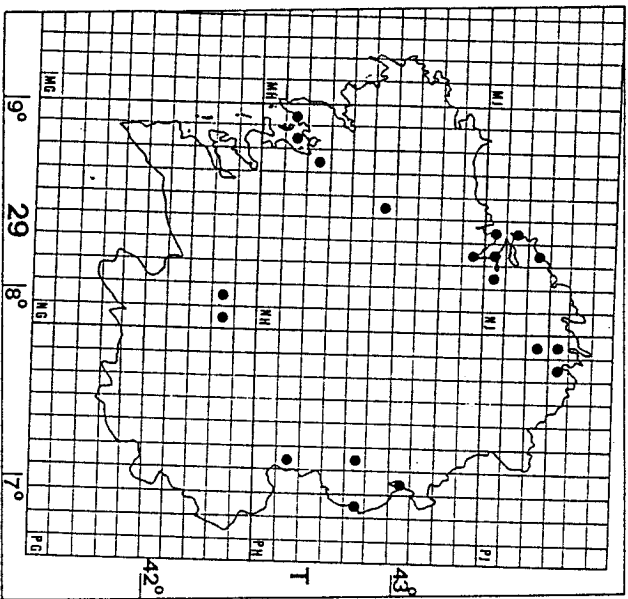
ORDE: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 XÉNERO: AGLAIS
 ESPECIE: AGLAIS URTICAE L., 1758
 SUBESPECIE:

UTM 10 x 10 kms

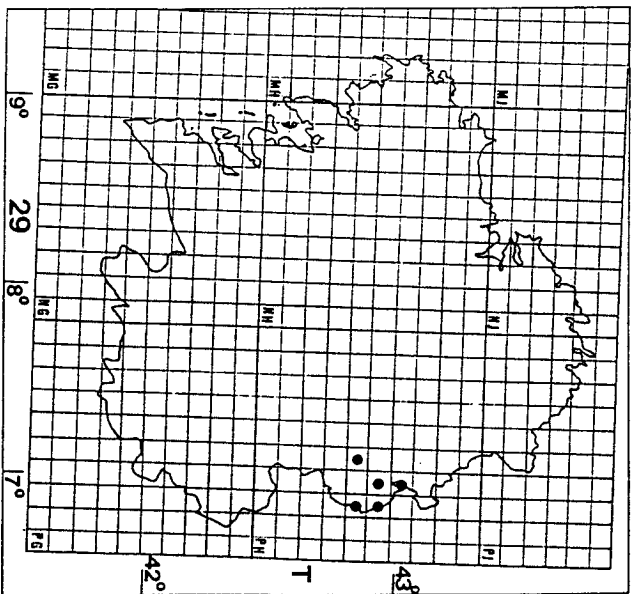
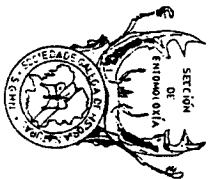

ORDE: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 XÉNERO: APATURA
 ESPECIE: APATURA IRIS (L., 1758)
 SUBESPECIE:

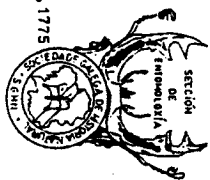
UTM 10 x 10 kms

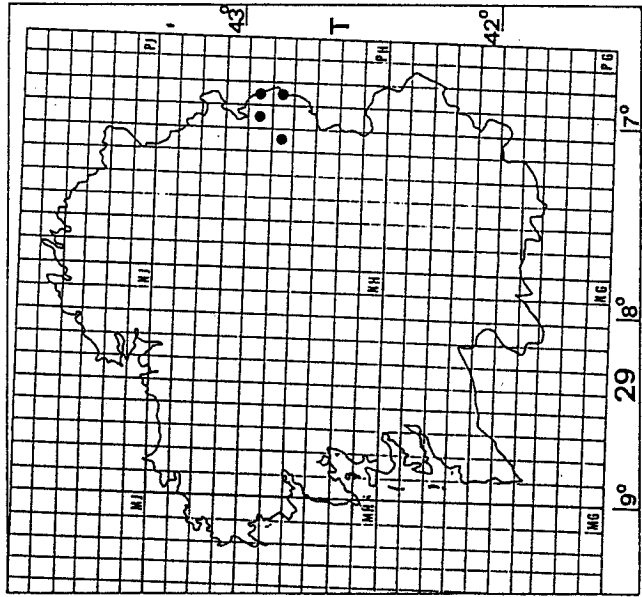
ORDE: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 GÉNERO: ARGYNNIS
 ESPECIE: ARGYNNIS PAPHIA (L., 1758)
 SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

ORDE: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 GÉNERO: GHENTHIS
 ESPECIE: GHENTHIS DAPHNE Denis & Schiffermüller, 1775
 SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

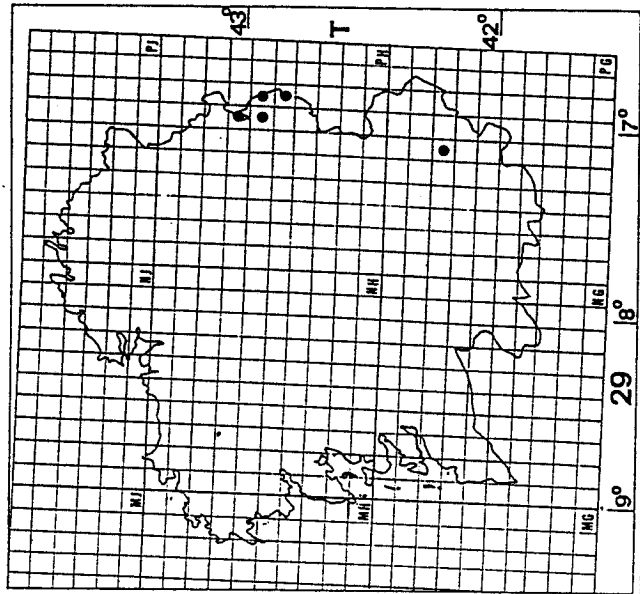
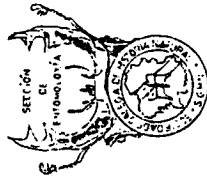
ORDE: LEPIDOPTERA

FAMILIA: NYMPHALIDAE

XENERO: BRENTIS

ESPECIE: BRENTIS ING ROTTEMBURG, 1775

SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

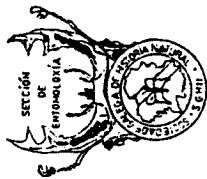
ORDE: LEPIDOPTERA

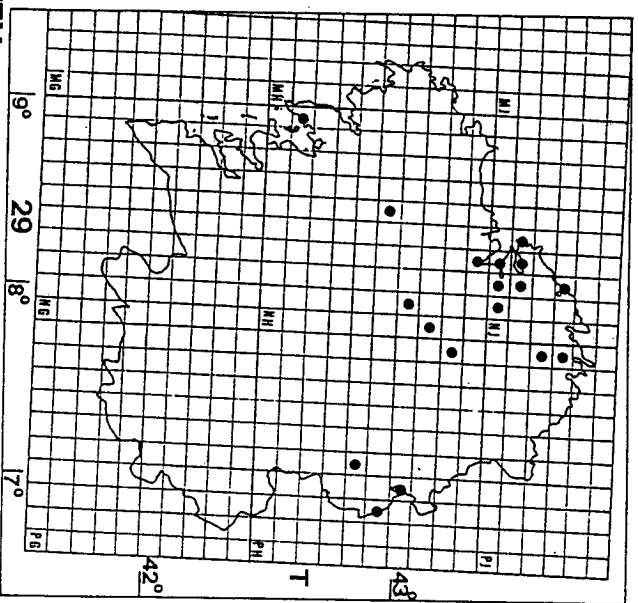
FAMILIA: NYMPHALIDAE

XENERO: CLOSSIANA

ESPECIE: CLOSSIANA OYA L., 1767

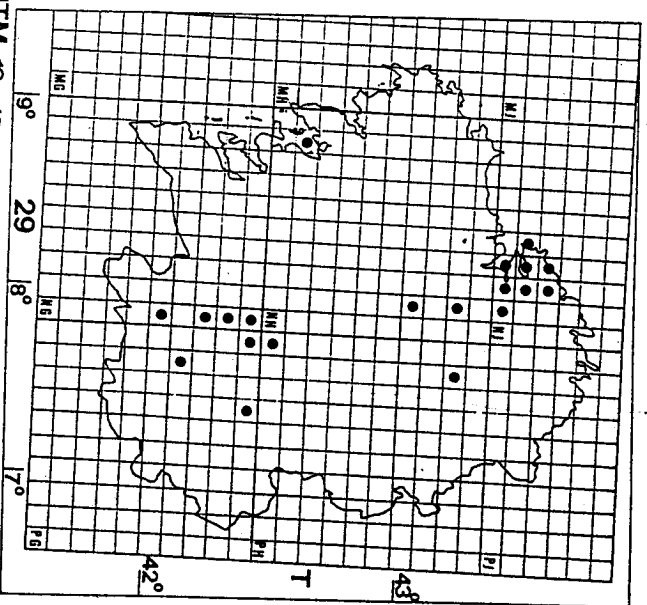
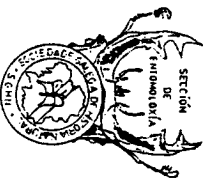
SUBESPECIE: _____

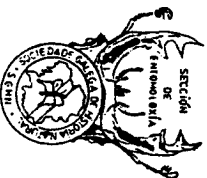
UTM 10 x 10 kms

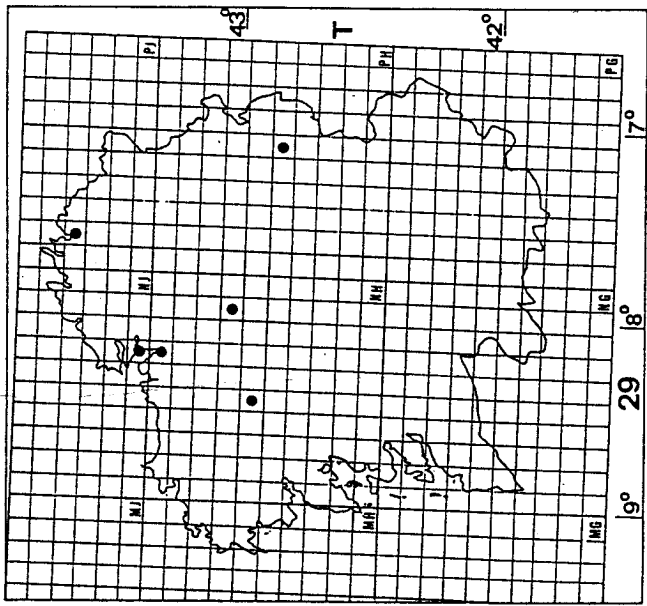
ORDEN: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 GÉNERO: GLOSSIANA
 ESPECIE: GLOSSIANA SELEMI SCHIFFERMUELLER 1975
 SUBESPECIE: _____

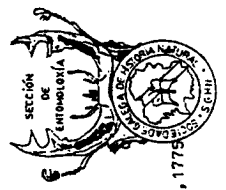
UTM 10 x 10 kms

ORDEN: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 GÉNERO: EUPHYDRYAS
 ESPECIE: EUPHYDRYAS AURINIA (Rottemburg, 1875)
 SUBESPECIE: _____

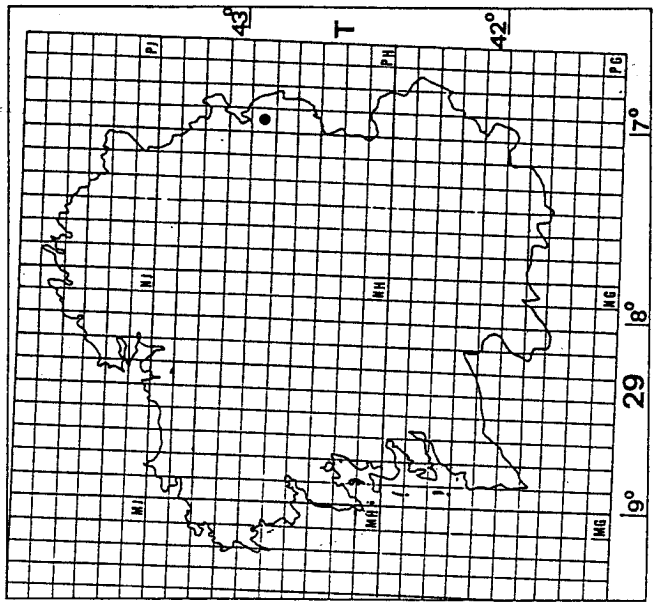

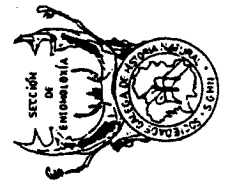
UTM 10 x 10 kms

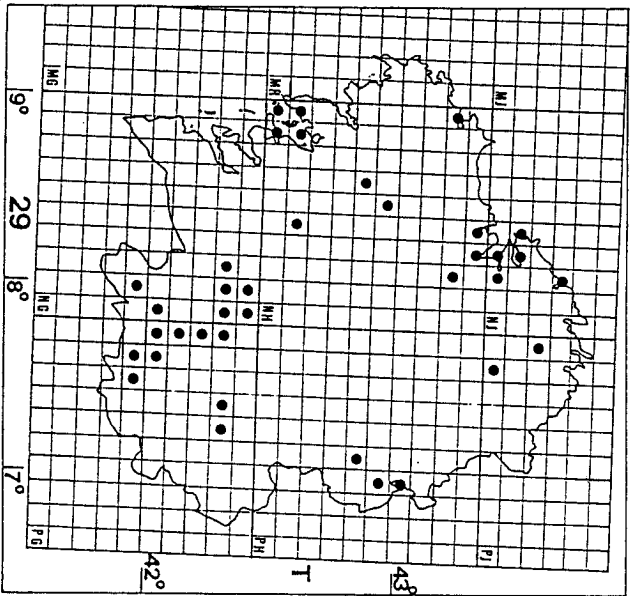
ORDE: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 XÈNERO: FABRICIANA
 ESPECIE: FABRICIANA ADIPPE (Denis & Schiffenbauer, 1775)
 SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

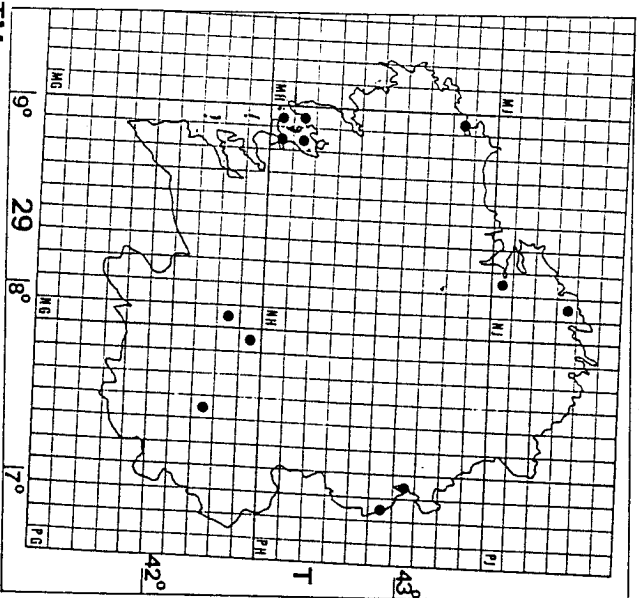
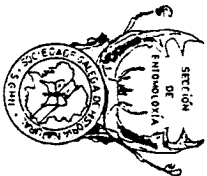

ORDE: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 XÈNERO: FABRICIANA
 ESPECIE: FABRICIANA NIOBE L., 1758
 SUBESPECIE: _____

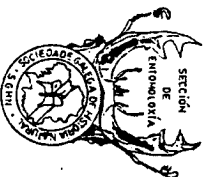
UTM 10 x 10 kms

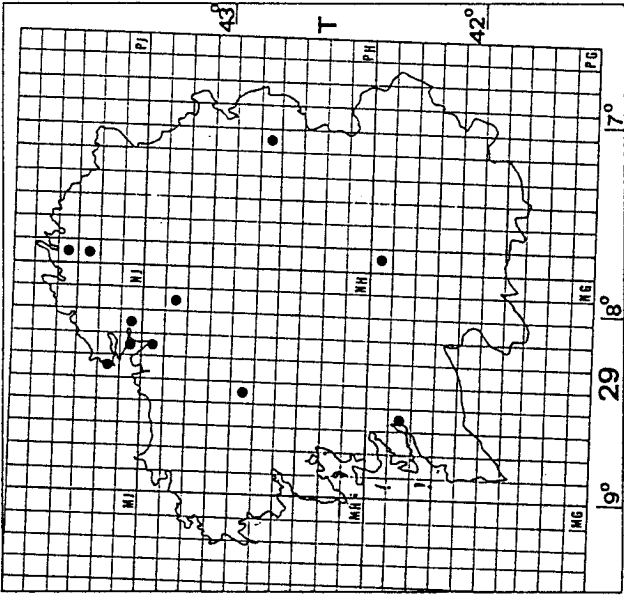
ORDE: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 GÉNERO: INACHIS
 ESPECIE: INACHIS IO (L., 1758)
 SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

ORDE: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 GÉNERO: ISSORIA
 ESPECIE: ISSORIA LATHOMIA (L., 1758)
 SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

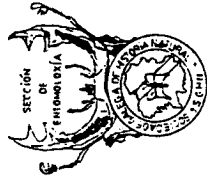
ORDE: LEPIDOPTERA

FAMILIA: NYMPHALIDAE

GENERO: LIMENITES

ESPECIE: LIMENITES CAMILLA L., 1763

SUBESPECIE: _____

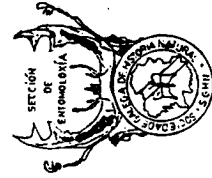
ORDE: LEPIDOPTERA

FAMILIA: NYMPHALIDAE

GENERO: LIMENITES

ESPECIE: LIMENITES REDUCTA (Staudinger, 1901)

SUBESPECIE: _____

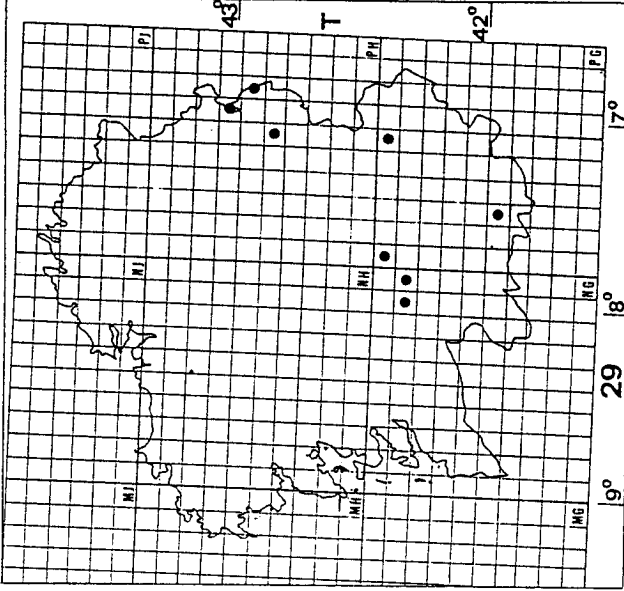
ORDE: LEPIDOPTERA

FAMILIA: NYMPHALIDAE

GENERO: LIMENITES

ESPECIE: LIMENITES REDUCTA (Staudinger, 1901)

SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

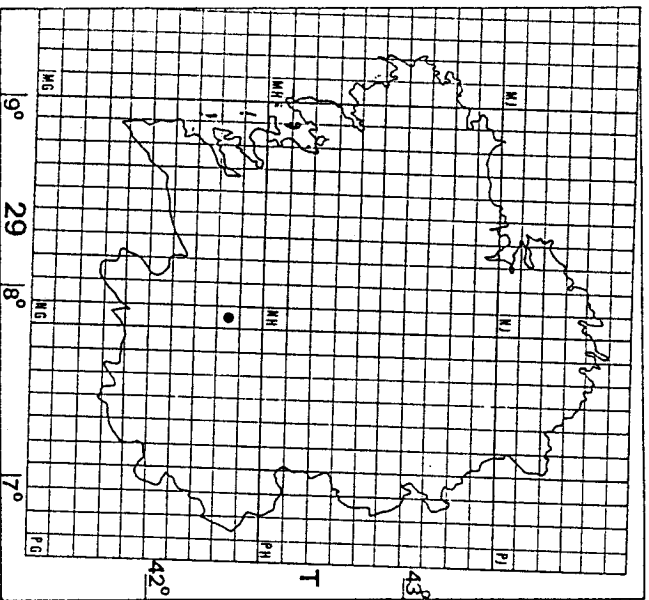
ORDE: LEPIDOPTERA

FAMILIA: NYMPHALIDAE

GENERO: LIMENITES

ESPECIE: LIMENITES REDUCTA (Staudinger, 1901)

SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

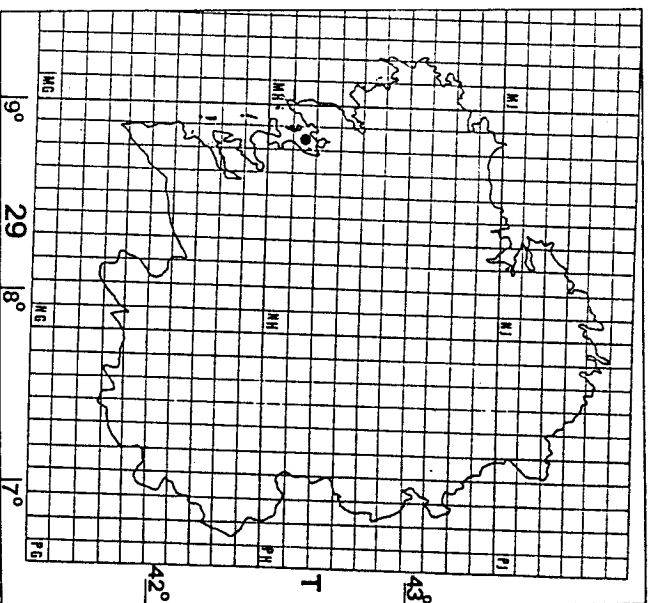
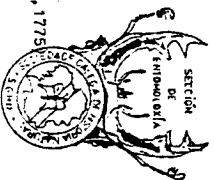
ORDEN: LEPIDOPTERA

FAMILIA: NYMPHALIDAE

GÉNERO: MELITAEA

ESPECIE: MELITAEA TRIVIA (Dennis & Schiffermüller, 1775)

SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

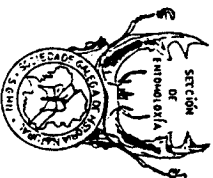
ORDEN: LEPIDOPTERA

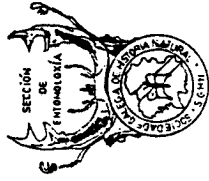
FAMILIA: NYMPHALIDAE

GÉNERO: MELICTA

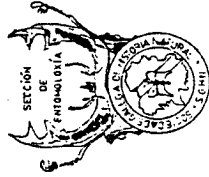
ESPECIE: MELICTA DEIONE Geyer, 1832

SUBESPECIE: _____

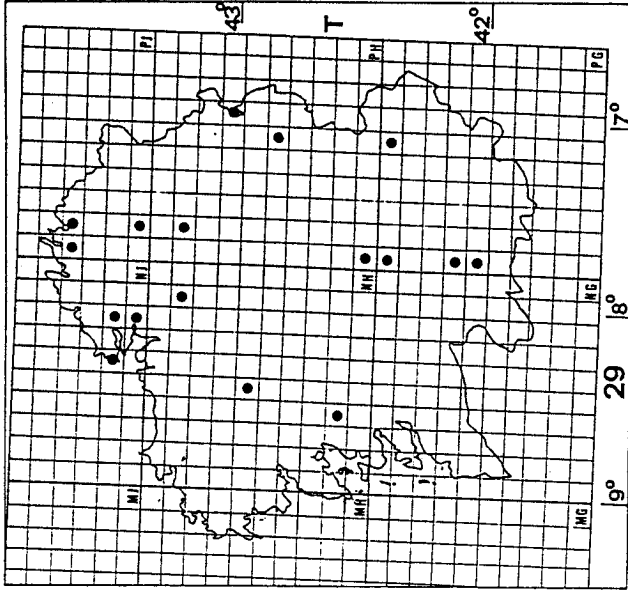

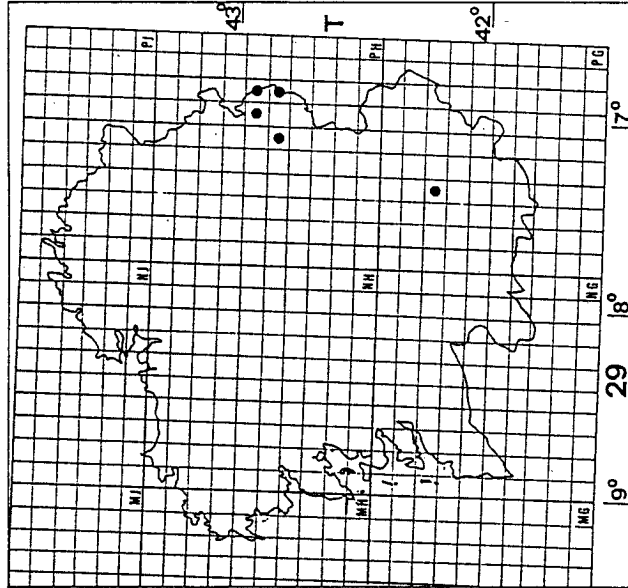
ORDE: LEPIDOPTERA
FAMILIA: NYMPHALIDAE
XÉNERO: NYMPHALIS
ESPECIE: NYMPHALIS ANTIOPA (L., 1758)
SUBESPECIE: _____

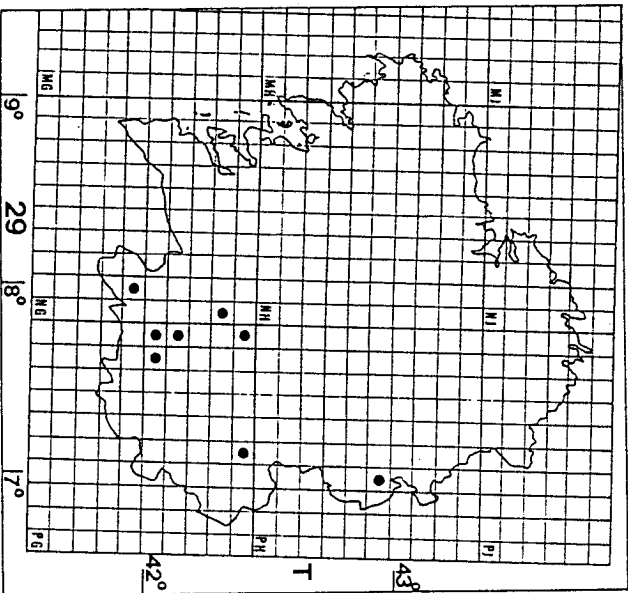
ORDE: LEPIDOPTERA
FAMILIA: NYMPHALIDAE
XÉNERO: MESOCIDALIA
ESPECIE: MESOCIDALIA AGLAJA (L., 1758)
SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

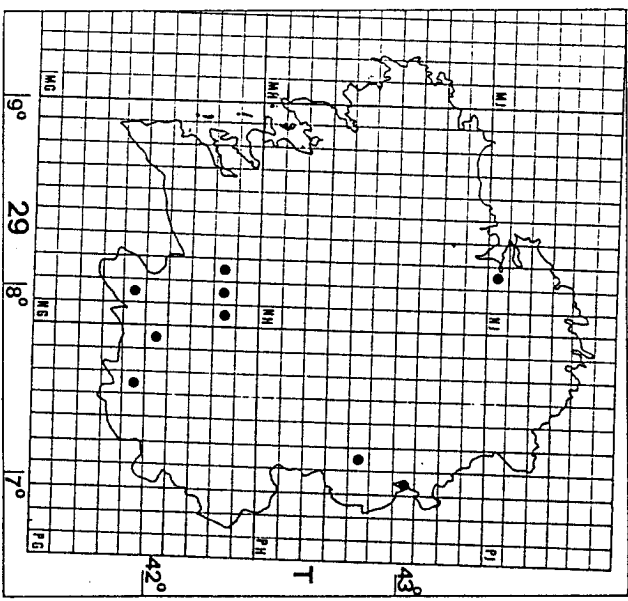
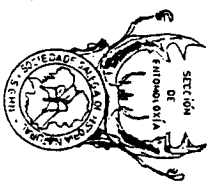

UTM 10 x 10 kms

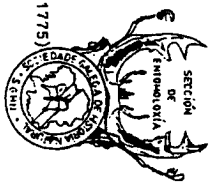
UTM 10 x 10 kms

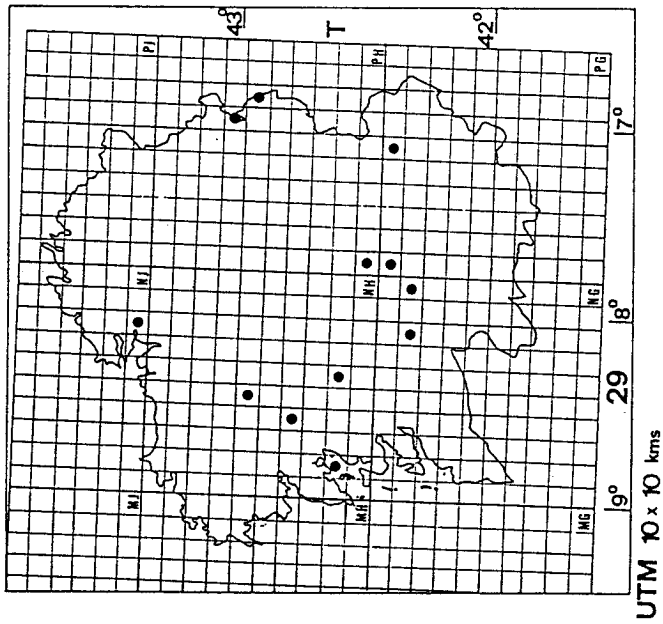
ORDE: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 GÊNERO: NYMPHALIS
 ESPÉCIE: NYMPHALIS POLYCHLOROS (L., 1758)
 SUBESPÉCIE: _____

UTM 10 x 10 kms

ORDE: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 GÊNERO: PANDORIANA
 ESPÉCIE: PANDORIANA PANDORA (Dennis & Schilf, 1906)
 SUBESPÉCIE: _____

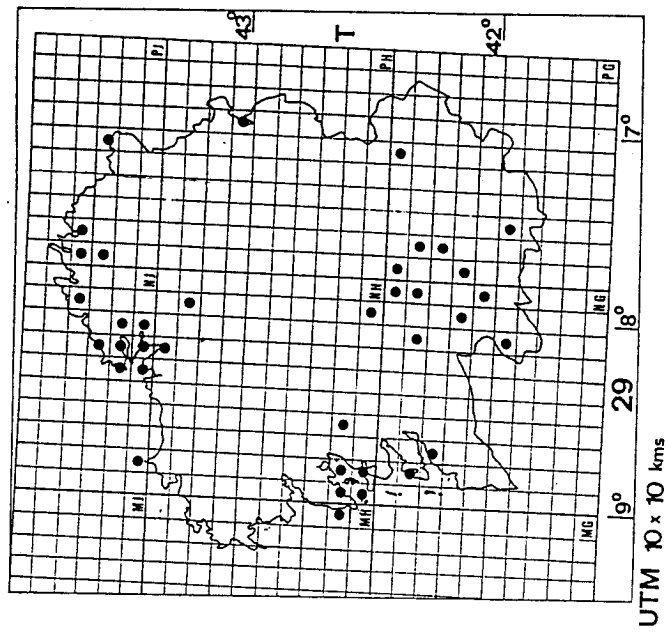
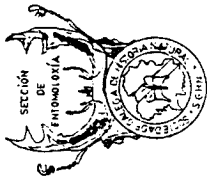
ORDE: LEPIDOPTERA

FAMILIA: NYMPHALIDAE

XÉNERO: POLYGNIA

ESPECIE: POLYGNIA C-ALBUM (L., 1750)

SUBESPECIE: _____

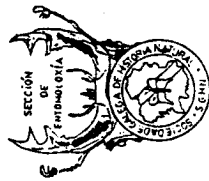
ORDE: LEPIDOPTERA

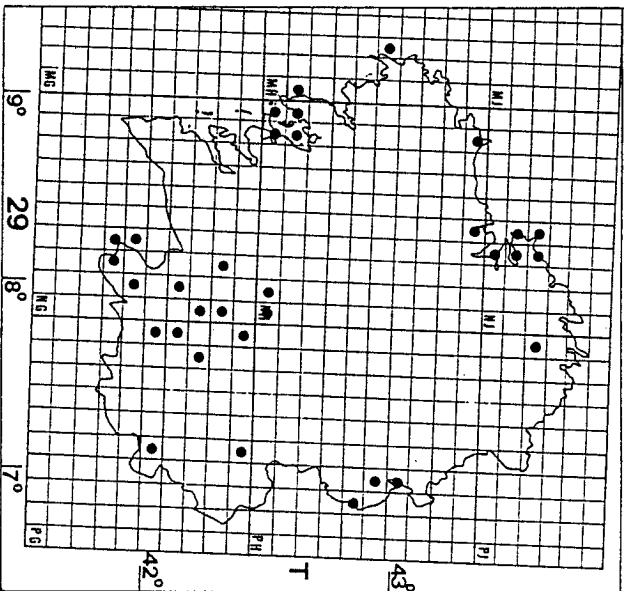
FAMILIA: NYMPHALIDAE

XÉNERO: VANESSA

ESPECIE: VANESSA ATALANTA (L., 1758)

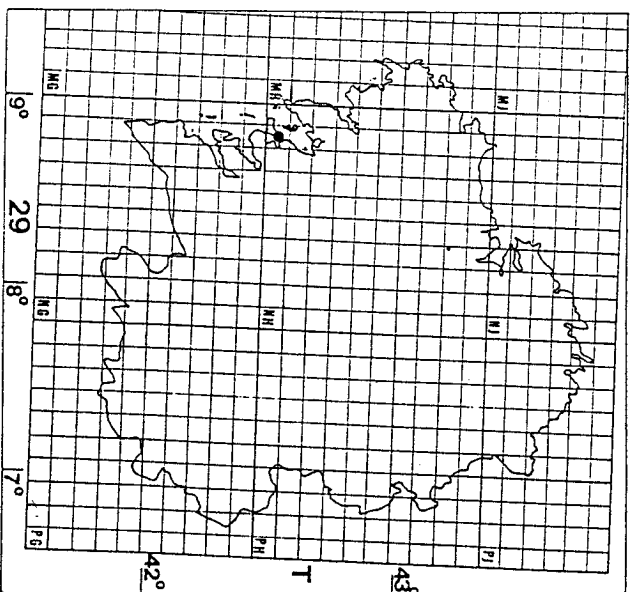
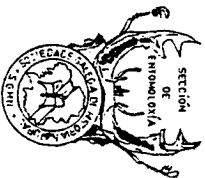
SUBESPECIE: _____

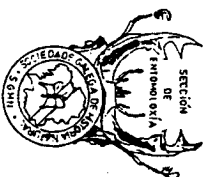
UTM 10 x 10 kms

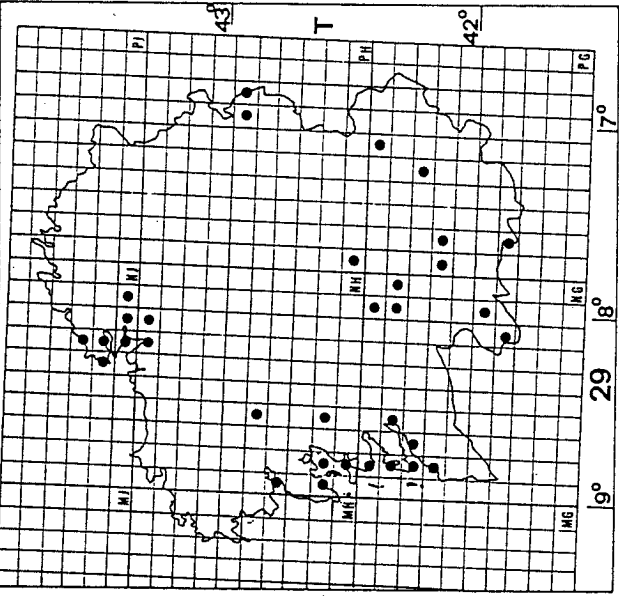
ORDE: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 XENERO: VANESSA
 ESPECIE: VANESSA CARDUI (L., 1758)
 SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

ORDE: LEPIDOPTERA
 FAMILIA: NYMPHALIDAE
 XENERO: VANESSA
 ESPECIE: VANESSA VIRGINIENSIS (DRURY, 1773)
 SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

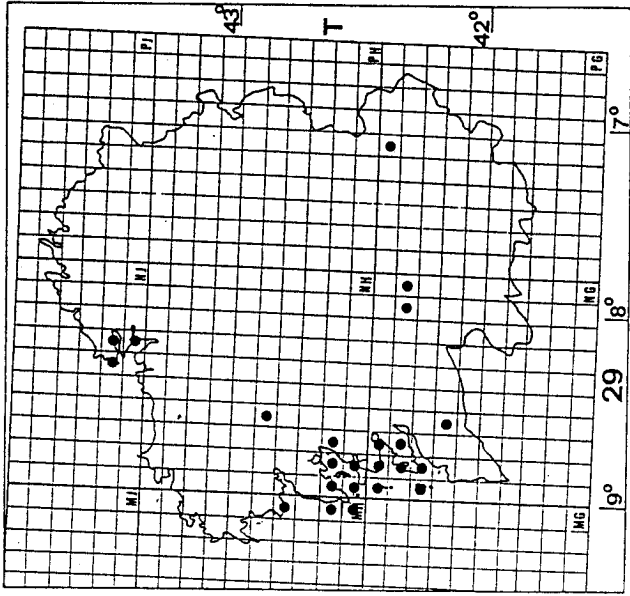
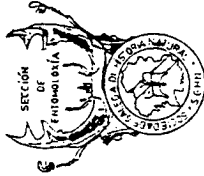
ORDE: LEPIDOPTERA

FAMILIA: PAPILIONIDAE

GÉNERO: IPHICLIDES

ESPECIE: IPHICLIDES PUDALIRIUS (L., 1758)

SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

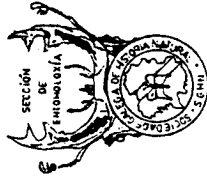
ORDE: LEPIDOPTERA

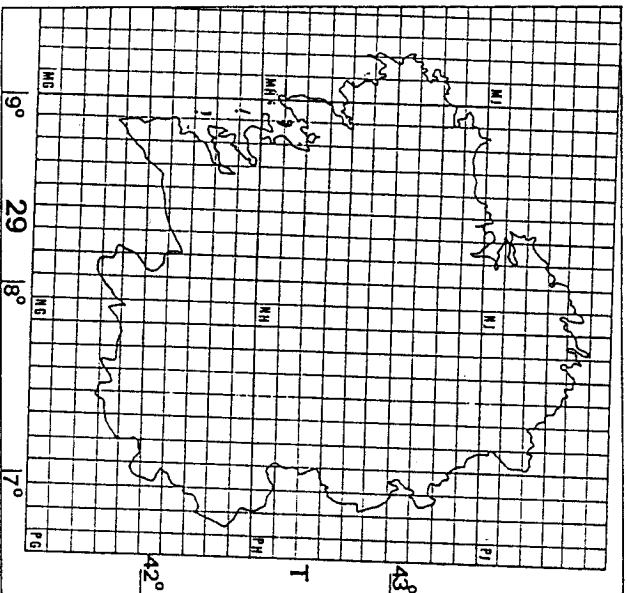
FAMILIA: PAPILIONIDAE

GÉNERO: PAPILIO

ESPECIE: PAPILIO MACHALON (L., 1758)

SUBESPECIE: _____

UTM 10 x 10 kms

NON DELIMITADA PARA EVITAR LOCALIZACION

ORD: OAS COLONIAS

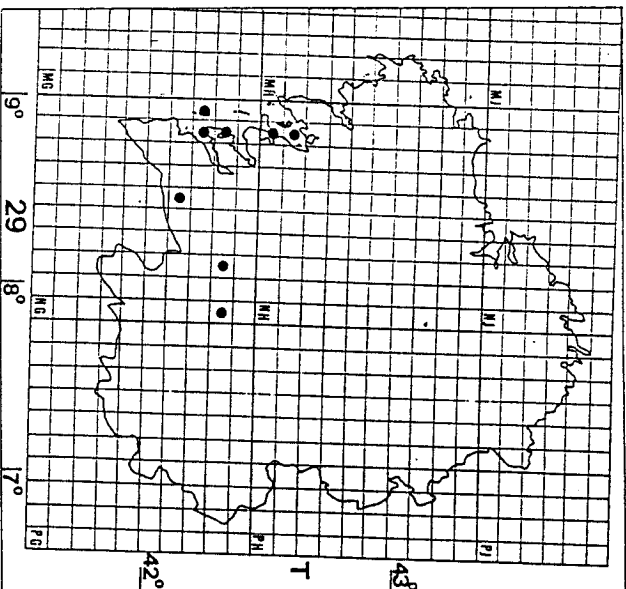
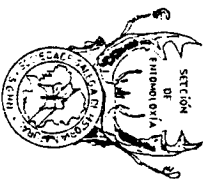
FAMILIA: LEPIDOPTERA

FAMILIA: PAPILIONIDAE

GENERO: PARNASSIUS

ESPECIE: PARNASSIUS APOLLO L., 1758

SUBESPECIE:

UTM 10 x 10 kms

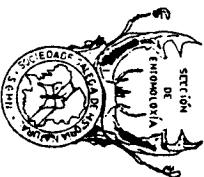
ORD: LEPIDOPTERA

FAMILIA: PAPILIONIDAE

GENERO: ZERYNTHIA

ESPECIE: ZERYNTHIA RUDOLPHA (L., 1758)

SUBESPECIE:

Programa ESENGA.

Colabouradores

Aguado Arranz, Gregorio
Aguado Martín, Luis Oscar
Alcalde Lorenzo, Xosé Agustín
Barros Pérez, J. Carlos
Barros Pérez, Manuel
Caramelo Rego, Carlos
Canlelas Franco, M. J.
Devesa Regueiro, Sergio
Docampo Barrueco, Francisco de Asís
Fernández Abelleira, Xan Carlos
Fernández Gómez, Fabián
Freán Hernández, Marcos M.
Freijoo Revilla, Víctor
García Lorenzo, Carlos
González Prieto, Seraffín J.
Maceiras García, Lourdes
Mano, José de la
Ortiz Delgado, María Sira
Ozores, Nieves
Parada Encisa, José Manuel
Pino Pérez, Juan José
Pino Pérez, Rubén
Pintos Barreiro, Purificación
Rey Muñiz, Antonio Francisco
Rey Muñiz, Xosé Lois
Rivas Suanzes, Juan Carlos
Saz Fucho, Alberto del
Segovia Largo, Ángel
Taín Guzmán, David
Vazquez Meizoso, Monserrat
Villarino Gómez, Antonio
Villarino, Mª Luisa

ISBN: 84-88194-00-5

